

D • N
9/4 1949

Atlantpakten inför svensk opinion

Den isolationism som ännu dominerar i riksdagen och i pressen har i brist på sakliga argument alltmer begagnat den allmänna opinionen som skyddsvärn. Det svenska folket håller nära nog enhälligt på neutralitetspolitiken, säger man, blott ett litet antal tidningar utan stöd hos de breda massorna kräver en samverkan med västerns demokratier. En framträdande socialdemokrat förklarade för några dagar sedan inför utländsk publik att minst 99 procent av svenskarna stod bakom regeringens politik. Försvarsministern har rent av påstått att det svenska folkets "övertro" på möjlighe-

ten att stå utanför ett storkrig vore så stark att varken regeringen eller militären kunde våga sig på att kritisera den. Regeringen är blott ett organ för folkviljan då den förkunnar en åt alla håll likriktad neutralitet — det är den tanke vid vilken partiledningarna och deras språkrör i pressen hakat sig fast.

Det argumentet borde efter den senaste opinionsundersökningen avföras ur debatten. Denna undersökning, som i motsats till förut gjorda inte gäller samverkan i allmänhet, utan anslutning till Atlantpakten, visar att 31 procent önskar en sådan anslutning, medan 41 pro-

cent är emot den och 28 procent inte bildat sig en åsikt. Då kommunisterna, som fortfarande utgör åtskilliga procent av valmanskåren, genomgående är motståndare till västorientering och över huvud inte håller på Sveriges självständighet, kan till och med fastställas att bland demokratiska svenskar bortåt hälften av dem som bildat sig en mening anser att Sveriges fred och frihet bäst främjas genom att vi följer Norges och Danmarks exempel och sluter oss till den nyss uppbyggda fredsorganisationen med dess ömsesidiga förpliktelser till hjälp vid angrepp.

Resultatet är från vissa synpunkter förvånande. Skillnaden mellan den offentliga propagandan och medborgarnas åsikter är påfallande. Alla partiledningarna har förkunnat sin solidaritet med regeringspolitiken; i riksdagen har endast några talare, främst från folkpartiet, deklarerat en annan uppfattning. I pressen ter sig likriktningen nära nog lika fullständig. Endast några få folkpartitidningar har bestämt arbetat för en samverkan väster ut — även om väl att märka en sådan samverkan intill senaste tid i regel antagits vara tänkbar utan en formlig allians av Atlantpaktens karaktär. En och annan mindre högertidning har, om också mera tveksamt, gått på samma linje. Inom socialdemokratin har som vanligt följsamheten mot regeringen varit total. Och dock visar det sig att inom alla demokratiska partier skillnaden i styrka mellan den grupp som önskar anslutning till Atlantpakten och den som följer partiledningens paroll är relativt obetydlig. Att den förstnämnda gruppen endast inom folkpartiet bildar majoritet kan inte undanskymma det faktum att den klara västlinjen är starkt företrädd inom samtliga demokratiska och nationellt pålitliga riktningar.

Förhållandet är glädjande inte blott från Dagens Nyheters och andra på samma linje verkande tidningars synpunkt — det bör också glädja alla dem som håller på medborgarens självständiga omdöme som folkstyrelsens grundval. Ty här fastslås att en hög grad av sådan självständighet föreligger i vårt lands viktigaste fråga. Bortåt hälften av de demokrater som bildat sig en mening har gjort det i strid mot den inom statsledning och partiapparater förkunnade uppfattningen. Det är ett bevis på att den politiska kadaverdisciplinen inte blivit medborgarnas självfallna förhållningssätt.

Det vore förhåvelse att tro att den starka opinionen för Atlantpakten väsentligen är en frukt av några tidningars verksamhet. All sannolikhet talar för att den beror på insikten om det fiktiva och motsägelsefulla i den förda politiken. Den politik som å ena sidan förkunnar ovillkorlig neutralitet, å den andra förklarar eller medger att Atlantpakten är ett värm för freden, att Danmarks och Norges ställningstagande är naturligt, att även vi behöver hjälp väster ifrån för att klara ett anfäll och att en uppslutning på rysk sida under inga förhållanden är tänkbar — den politiken är för skör och oklar för att vinna allmän anslutning annat än inom en krets där längtan efter att finna enande formuler härskar i förening med partitaktiska spekulationer. Den behöver riksdagskorridorernas halvdunkel och direktiven till partiredaktionerna för att kun-

na ge intrycket av reell enighet.

Inte minst i belysning av opinionsutvecklingen på andra håll, exempelvis i Danmark, står det efter denna undersökning klart att en ändrad politik från de svenska statsmakternas sida inte skulle möta några svårigheter i folkopinionen. Betvivlar någon att om partiledningarna frångår isolationismen den för anslutning till Atlantpakten stämda riktningen snabbt skulle förvandlas från en stark minoritet till en överväldigande majoritet?